32ste zondag door het jaar A

Mt. 25, 1-13

In de patriarchale cultuur van het oude Israël moeten vrouwen, als zij trouwen, hun ouderlijk huis verlaten en gaan inwonen in dat van hun echtgenoot. Het hoogtepunt van zo'n bruiloftsfeest bestond erin dat de bruidegom, samen met wat vrienden, de bruid ging afhalen in haar ouderlijk huis, en haar binnenleidden in het ouderlijk huis van de bruidegom waar zij de rest van haar leven zou doorbrengen. Het was ook de gewoonte dat een groep meisjes die feestelijke stoet tegemoet ging. De lampen die ze dan meedroegen waren geen lantaarns, maar fakkels: hout stokken met bovenaan een doek die gedrenkt was in olie. Als die olie opgebrand was, doofden de fakkels en moesten ze opnieuw in de olie gedrenkt worden.
Dat zo'n bruidegom op zich liet wachten, zoals Jezus in het Evangelie vertelt, was destijds geen uitzondering maar eerder de regel. Men leefde niet met de blik op de klok, zoals dat nu nog vaak het geval is in zuiderse landen. Urenlange vertragingen waren geen uitzondering, en dus was het ook niet raar dat de wachtenden indommelden, zoals dat met die meisjes uit de parabel gebeurt.
Als dan toch, midden in de nacht, het uur van de waarheid aanbreekt, is er een uitdaging: de fakkels zijn uit. Voor de helft van de meisjes is dat geen probleem: ze hadden er zich op voorzien en hebben reserve olie bij. Voor de vijf anderen loopt het niet zo goed af: geen reserve olie, en de verstandigen blijven verstandig en weigeren op te draaien voor de nalatigheid van een ander.
Nu komt die nalatigheid hun duur te staan. Als ze eindelijk terug zijn met nieuwe olie is het feest al begonnen en de deur op slot. En als ze dan smeken om binnen te mogen, krijgen ze te horen: "Ik zeg u: ik ken u niet". Eigenlijk betekent dat zoveel als: "Ik wil niets met u te maken hebben".
Welke betekenis heeft die parabel nu? Op de eerste plaats: de christelijke God is een geduldige God. Zijn geduld is zo groot dat Hij bijvoorbeeld onkruid en tarwe een hele tijd samen laat opgroeien, bijna alsof het zo hoort. Dat betekent simpel gezegd: iedere mens moet de tijd krijgen en maximale kansen om zich te bekeren. Maar de parabel van vandaag laat de keerzijde daarvan zien: ook Gods geduld kent als het ware grenzen, iets waar men vandaag de dag nog maar nauwelijks rekening mee schijnt te houden. En toch kan dat uur der waarheid niet eeuwig worden uitgesteld. En het kan even plotseling komen als de bruidegom in de nacht. Vandaar ook die dringende waarschuwing waarmee het Evangelie afsluit: "Weest waakzaam, want gij kent dag nog uur".
Van de werkers van het elfde uur en van de goede moordenaar weten we dat God ook de laatkomers serieus neemt en welkom heet. Maar als dat een excuus wordt om u nergens iets van aan te trekken en te wachten tot het vijf voor twaalf is om uw christen-zijn invulling te geven, zou het ook wel eens kunnen gebeuren dat ge te laat zijt.

Vele jaren geleden deed ik de uitvaart van iemand die plots gestorven was aan een hartaanval. Zijn dochter vertelde, heel emotioneel, bij het rouwgesprek: “De laatste keer dat ik mijn vader sprak was drie dagen voor hij stierf, en toen hadden we flinke ruzie. Ik dacht toen: sudder maar een beetje gaar. En nu is het te laat om het goed te maken”. Dat gebeurt nog: mensen van wie het hart gevuld is met haat tegenover iemand. Mensen die met opzet net de grens van het fatsoen opzoeken om te pesten, maar dan net niet ver genoeg gaan om er iets van te zeggen. Mensen die anderen straal voorbijlopen en negeren.
Ik zeg niet dat daar nooit een reden voor kan zijn: het kan allemaal heel menselijk zijn. Maar leert het Evangelie ons juist niet om die kleinmenselijke kantjes te overwinnen? We krijgen er een heel leven de tijd voor. Maar het is beter er niet té lang mee te wachten, want onverwacht zou het dan ook wel eens te laat kunnen zijn. En dan horen we die liefdevolle en geduldige Meester plots harde woorden spreken: "Voorwaar, Ik zeg u: Ik ken u niet", Ik wil niets met u te maken hebben. Amen.
Johan Goris, pastoor